

Nota van toelichting

Kerkrade, 27 juli 2026

Nummer: 26TI043

Behorend bij ontwerpbesluit nummer: 26Rb059

Commissie: 14 september 2026

- Algemene Zaken en Middelen

Aangeboden door: College van burgemeester en wethouders,

- Burgemeester P. Dassen-Housen

Onderwerp

Zienswijze t.a.v. wijziging van de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg en indienen wensen en bedenkingen t.a.v. oprichting van- en deelname aan de stichting KCR2

Beslispunten

1. Conform bijgevoegde zienswijzebrief, een positieve zienswijze af te geven ten aanzien van de voorgestelde wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg;
2. Conform bijgevoegde zienswijzebrief, kenbaar te maken dat er geen wensen of bedenkingen bestaan ten aanzien van oprichting van- en deelname aan de stichting KCR2.

Samenvatting

De Veiligheidsregio Zuid Limburg is voornemens om de tekst van haar gemeenschappelijke regeling aan te passen en om een stichting op te richten en daar aan deel te nemen. In het kader van de bij een dergelijke voorstel behorende procesgang moeten de raden van de deelnemende gemeenten om hun zienswijze (wijziging GR) en om het kenbaar maken van eventuele wensen en bedenkingen (oprichting en deelname stichting) worden gevraagd.

Het voorliggende voorstel voorziet daar in. Daarin wordt aan de raad voorgesteld om:

1. een positieve zienswijze af te geven ten aanzien van de voorgestelde wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg; en om
2. kenbaar te maken dat er geen wensen of bedenkingen bestaan ten aanzien van oprichting van- en deelname aan de stichting KCR2.

Hiermee maakt de raad gebruik van de haar toekomende controlebevoegdheden.

De voorgestelde aanpassingen van de tekst van de GR VRZL zijn noodzakelijk, brengen geen nadelen of nadelige financiële consequenties met zich mee en maken de tekst van de regeling actueel en in lijn met de praktijk.

Oprichting van- en deelname aan de stichting KCR draagt bij aan een betere samenwerking binnen de veiligheidsketen bij grote crises en zorgt ervoor dat de samenwerking organisatorisch sterker wordt geborgd. Daarnaast heeft hetgeen wordt voorgesteld geen nadelen of nadelige financiële consequenties.

Aanleiding

De gemeente Kerkrade participeert in de Veiligheidsregio Zuid-Limburg (hierna: VRZL). De VRZL is een gemeenschappelijke regeling van de 16 gemeenten in Zuid-Limburg en één van de 25 veiligheidsregio's in Nederland. De VRZL is een hulpverleningsorganisatie en een netwerkorganisatie in één, die werkzaamheden uitvoert op het gebied van crisisbeheersing/rampenbestrijding en brandweerzorg.

De afgelopen periode hebben zich ontwikkelingen voorgedaan, die maken dat aanpassing van de (tekst van de) gemeenschappelijke regeling VRZL noodzakelijk is. Deze ontwikkelingen zijn, kort samengevat, gelegen in eisen van financierende instanties en wijzigingen in de organisatiestructuur van de VRZL. De VRZL heeft daarom een voorstel tot wijziging van de gemeenschappelijke regeling gedaan. Voor de exacte inhoud van dit voorstel wordt verwezen naar de bijlagen.

Ingevolge geldende wetgeving hebben de deelnemende gemeenten "inspraak" in geval van een voorgenomen aanpassing van een gemeenschappelijke regeling en dient er dus een bepaalde procedure doorlopen te worden om een gemeenschappelijke regeling te wijzigen.

Het "gemeentelijk deel" van deze procedure kent, kort samengevat, de volgende stappen:

1. Zienswijze: de raden van de deelnemende gemeenten kunnen binnen 8 weken een zienswijze geven op de gedane wijzigingsvoorstellen. (Naar aanleiding van de ingediende zienswijzen kunnen nog wijzigingen worden aangebracht in de ontwerp-regeling om zo te komen tot de definitieve regeling waarvoor toestemming kan worden gegeven);
2. Toestemming: vervolgens dienen de raden aan hun colleges toestemming te verlenen om met de uiteindelijke wijziging in te stemmen;
3. Collegebesluit: het college dient een besluit te nemen met betrekking tot het gedane wijzigingsvoorstel.

Het voorliggend voorstel voorziet in stap 1 van dit proces, het indienen van een zienswijze ten aanzien van de gedane wijzigingsvoorstellen.

Daarnaast is de VRZL voornemens om – samen met diverse andere Veiligheidsregio's en het ministerie van Veiligheid & Justitie – de stichting Knooppunt Coördinatie Rijk-Regio's (hierna: KCR2) op te richten en in die stichting deel te nemen. Doel van die stichting is het faciliteren van een snelle uitwisseling van informatie en afstemming tussen veiligheidsregio's en het Rijk in geval van crises die regio-overstijgend zijn. Daarbij valt o.a. te denken aan natuurbbranden, overstromingen en opvang van ontheemden. De VRZL heeft dit voornemen inmiddels bij de deelnemende gemeenten kenbaar gemaakt.

Ook in geval van een dergelijke voornemen hebben deelnemende gemeenten ingevolge geldende regelgeving inspraak. Deze bestaat uit het bieden van de gelegenheid aan de raden van de deelnemende gemeenten om wensen en bedenkingen ten aanzien van de voorgenomen oprichting en deelname kenbaar te maken. Het voorliggend voorstel voorziet daar in.

Historie

Op 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen in werking getreden. De doelstelling van deze wetswijziging was om gemeenteraden meer te betrekken bij en meer invloed te geven op gemeenschappelijke regelingen. Om te voldoen aan de wetswijziging moesten alle gemeenschappelijke regelingen vóór 1 juli 2024 zijn aangepast. Ook de VRZL heeft destijds de gemeenschappelijke regeling aangepast en heeft daarbij in 2023 een vergelijkbaar zienswijzetraject doorlopen als nu wordt toegepast. Destijds heeft de raad van de gemeente Kerkrade een positieve zienswijze afgegeven.

Daarnaast is het niet de eerste keer dat de VRZL voornemens is om een vereniging of stichting op te richten en daar aan deel te nemen. Zo heeft men o.a. de Werkgeversvereniging Samenwerkende Veiligheidsregio's (2020), de Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's (2022) en de Stichting Risicobeheer Veiligheidsregio's (2023) opgericht. Dit betroffen allemaal gevallen waarin oprichting van- en deelname aan een stichting of vereniging bijdroeg aan de doelstellingen van de VRZL en aan het vergoten van efficiëntie. In al de voornoemde gevallen heeft de raad van de gemeente Kerkrade aan de VRZL te kennen gegeven geen wensen of bedenkingen te hebben.

Voorstel

Voorgesteld wordt om een positieve zienswijze af te geven ten aanzien van de voorgestelde wijzigingen in de gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Zuid-Limburg. Voor dit voorstel spreken de volgende argumenten:

1.1. Aanpassing van de GR is noodzakelijk om krediet te kunnen blijven aantrekken bij de gewenste financiers.

De VRZL trekt in het kader van haar bedrijfsvoering krediet aan bij financiers. Dat doet men bij voorkeur bij o.a. de Bank Nederlandse Gemeenten (hierna: BNG Bank). Dit vanwege het feit dat de BNG Bank over het algemeen gunstigere rentetarieven in rekening brengt voor organisaties in de publieke sector (o.a. overheden en gemeenschappelijke regelingen) dan particuliere banken. Om voor financiering bij de BNG Bank in aanmerking te komen, stelt de BNG Bank de eis dat gemeenschappelijke regelingen een modelbepaling uit de "Circulaire aansprakelijkheid voor schulden van openbare lichamen op grond van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen" bevatten.

Deze modelbepaling heeft de strekking dat de deelnemende partijen (in dit geval dus de gemeenten) er steeds zorg voor dragen dat het openbaar lichaam te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.

De huidige tekst van de gemeenschappelijke regeling VRZL kent een dergelijke bepaling niet, hetgeen toekomstige financiering door de BNG Bank in de weg kan staan. Omdat ook de VRZL de mogelijkheid van financiering door BNG Bank open wil houden, is toevoeging van deze passage c.q. een wijziging van de van de gemeenschappelijke regeling noodzakelijk.

1.2. Aanpassing van de GR is wenselijk om deze in lijn te brengen met doorgevoerde wijzigingen binnen de organisatiestructuur van de VRZL.

De afgelopen jaren hebben een aantal organisatorische wijzigingen binnen de VRZL plaats gevonden. Zo is per 1 januari 2025 het onderdeel GHOR van de GGD-Zuid-Limburg naar de VRZL overgegaan en recentelijk hebben er wijzigingen plaats gevonden in het organisatie- en sturingsconcept van de VRZL.

Deze wijzigingen, die overigens steeds via de daarvoor bestemde besluitvormingsprocedures hebben plaats gevonden, maken dat het wenselijk is om de tekst van de gemeenschappelijke regeling VRZL aan te passen aan de huidige praktijk c.q. de feitelijke situatie.

1.3. De voorgestelde aanpassing heeft geen nadelige gevolgen of financiële consequenties voor de gemeente Kerkrade.

Zowel de voorgestelde wijzigingen m.b.t. de eisen van financierende instanties als de wijzigingen in de organisatiestructuur van de VRZL hebben geen nadelige gevolgen of nadelige financiële consequenties voor de gemeente Kerkrade.

Omgekeerd kan het niet doorvoeren van de wijzigingen m.b.t. de eisen van financierende instanties in de toekomst zelfs indirect nadelige gevolgen voor de gemeente Kerkrade hebben. Gemeente Kerkrade is immers deelnemende partij (en draagt jaarlijks bij) aan de VRZL en als de BNG Bank in de toekomst mogelijk geen krediet meer aan de VRZL zou verstrekken, ervaart ook de gemeente Kerkrade indirect de nadelige financiële consequenties van het niet meer gebruik kunnen maken van de gunstigere rentetarieven van de BNG Bank bij het aantrekken van krediet.

Ten aanzien van de voorgestelde wijzigingen m.b.t. de eisen van financierende instanties wordt nog opgemerkt dat de opname van een dergelijke bepaling geen nieuwe verplichtingen voor de deelnemende gemeente gemeenten in het leven roepen. Het is reeds een breed gedragen, langdurig (en ook wettelijk) verankerd uitgangspunt dat de deelnemende partijen aan de lat staan voor eventuele financiële tekorten bij gemeenschappelijke regelingen.

Volledigheidshalve wordt nog opgemerkt dat bepalingen met een dergelijke strekking al veelvuldig voorkomen in de tekst van veel andere gemeenschappelijke regelingen waarin de gemeente Kerkrade participeert.

1.4. Het afgeven van een positieve zienswijze is passend.

Onder verwijzing naar de hierboven in 1.1 t/m. 1.3. genoemde argumentatie, zijn de voorgestelde aanpassingen noodzakelijk, brengen zij geen nadelen of nadelige financiële consequenties met zich mee en maken zij de tekst van de regeling actueel en in lijn met de praktijk. Gelet hierop doet het afgeven van een positieve zienswijze recht aan de voorgestelde wijziging en wordt dit in dit geval als passend gezien.

Daarnaast wordt voorgesteld wordt om kenbaar te maken dat er geen wensen of bedenkingen bestaan ten aanzien van oprichting van- en deelname aan de stichting KCR2. Voor dit voorstel spreken de volgende argumenten:

2.1. Oprichting van- en deelname aan de Stichting KCR2 heeft voordelen voor de VRZL.

De afgelopen jaren is gebleken dat crises zich steeds minder aan regiogrenzen houden. Denk daarbij aan natuurbranden, overstromingen in Limburg en de opvang van ontheemden. In dergelijke gevallen is een snelle uitwisseling van informatie en afstemming tussen de diverse veiligheidsregio's en het Rijk cruciaal. In de praktijk kostte dit tijd of was informatie versnipperd. Om dit structureel beter te organiseren, wordt nu voorgesteld om de reeds bestaande samenwerking tussen de veiligheidsregio's en het ministerie van Justitie en Veiligheid te bestendigen in een nieuw op de richten stichting. Deze stichting gaat er voor zorgen dat informatie en afstemming centraal en eenduidig beschikbaar is. Daarmee komt er sneller zicht op beschikbare inzet (bijvoorbeeld brandweer of opvangcapaciteit), betere afstemming tussen regio's bij grote incidenten, minder improvisatie en meer voorbereiding en een snellere en eenduidige informatievoorziening richting bestuurders. Hiermee wordt bij grote of meerdere gelijktijdige incidenten snel duidelijk wat er speelt in andere regio's, waar capaciteit nodig is en hoe Rijk en veiligheidsregio's elkaar kunnen ondersteunen.

2.2. Oprichting van- en deelname aan de Stichting KCR2 is noodzakelijk om de reeds bestaande samenwerking steviger te borgen en organisatorisch te verankeren.

De samenwerking in het kader van KCR2 bestaat feitelijk al, maar heeft nog geen eigen juridische basis. Door het oprichten van een stichting kunnen medewerkers en middelen structureel worden ondergebracht, is de continuïteit van de samenwerking geborgd en kunnen veiligheidsregio's en het ministerie van Justitie en Veiligheid gezamenlijk sturen en toezicht houden.

2.3. Oprichting van- en deelname aan de Stichting KCR2 heeft indirecte voordelen voor de (inwoners van) deelnemende gemeenten.

Het borgen van de KCR2 samenwerking verbetert de ondersteuning bij en tijdens crises. Gemeentebesturen krijgen sneller een compleet en actueel beeld van de situatie, ondersteuning tussen regio's wordt sneller en transparanter geregeld en de samenwerking tussen landelijke en regionale partijen verbetert. Hiermee wordt de gezamenlijke slagkracht versterkt, hetgeen bijdraagt aan de veiligheid van de inwoners van de deelnemende gemeenten.

2.4. De voorgestelde oprichting van- en deelname aan de Stichting KCR2 heeft geen nadelige gevolgen of financiële consequenties voor de gemeente Kerkrade.

Aan oprichting van- en deelname aan de Stichting KCR2 kleven geen nadelige gevolgen voor de gemeente Kerkrade. Aangezien de activiteiten vanuit de op te richten Stichting KCR2 worden bekostigd vanuit de bestaande middelen binnen de veiligheidsregio's, heeft hetgeen wordt voorgesteld ook niet tot gevolg dat de gemeentelijke bijdrage aan de VRZL toeneemt. Er zijn dus geen nadelige financiële consequenties verbonden aan het voorstel.

2.5. Instemmen met hetgeen wordt voorgesteld c.q. kenbaar maken dat er geen wensen of bedenkingen bestaan is passend.

Onder verwijzing naar de hierboven in 2.1 t/m. 2.4. genoemde argumentatie, dragen de werkzaamheden van de Stichting KCR bij aan een betere samenwerking binnen de veiligheidsketen bij grote crises en wordt de bestaande samenwerking organisatorisch sterker geborgd. Daarnaast heeft hetgeen wordt voorgesteld geen nadelen of nadelige financiële consequenties. Gelet hierop doet het instemmen met hetgeen de VRZL voornemens is c.q. het kenbaar maken dat er ten aanzien van dit voorstel geen wensen of bedenkingen bestaan recht aan de voorgestelde wijziging en wordt dit in dit geval als passend gezien.

Kanttekening

Er bestaat enige frictie tussen het interne proces dat de gemeente Kerkrade moet doorlopen om tot een zienswijze te komen en de daarvoor door de VRZL geboden termijn.

Ondanks dat de VRZL dit dossier in absolute zin tijdig heeft aangeboden, bestaat er enige frictie met het interne proces dat de gemeente Kerkrade in dit dossier moet doorlopen. Dit is het gevolg van het moment van aanbieden door de VRZL, het zomerreces en de agendering van de 1^e raadscyclus na het zomerreces van de gemeente Kerkrade. De behandeling vindt immers plaats tijdens de eerst mogelijke raadsvergadering van 7 oktober aanstaande en de door de VRZL geboden zienswijzetermijn eindigt al op 1 oktober aanstaande (dit in verband met de agendering voor de eerstvolgende vergadering van het Algemeen Bestuur van de VRZL).

Dit hoeft echter niet per definitie een knelpunt op te leveren. Mits in de vergadering van de Commissie AZM van 14 september aanstaande wordt besloten om deze kwestie als akkoordstuk naar de raad door te geleiden, kan dit probleem worden ondervangen door de VRZL al na de commissievergadering in kennis te stellen van de inhoud van de door de raad voorgenomen beslispunten.

Financiën

De voorgestelde beslispunten hebben geen financiële consequenties. Verwezen wordt naar hetgeen staat vermeld onder de punten 1.3. en 2.4 van het onderdeel “Voorstel”.

Maatschappelijke betrokkenheid

Participatie blijft buiten toepassing in gevallen waarin het handelt om een beleidsvoornemen dat uitsluitend of hoofdzakelijk betrekking heeft op interne of organisatorische aangelegenheden. Daarvan is hier sprake. Daarnaast speelt er ten aanzien van het onderwerp in deze kwestie geen direct tastbaar en herkenbaar belang voor onze inwoners. Daarom blijft participatie ten aanzien van de thans voorliggende besluitvorming buiten toepassing.

Vervolg

Zoals reeds staat vermeld in het onderdeel “Aanleiding”, betreft het indienen van een zienswijze een eerste stap om te komen tot wijziging van de tekst van de gemeenschappelijke regeling in kwestie. Deze zienswijze wordt door middel van de bijgevoegde brief ter kennis van de VRZL gebracht.

Nadat de VRZL kennis heeft genomen van de ingediende zienswijze en mogelijk heeft besloten om deze (al dan niet na aanpassing) het vaststellingstraject in te laten gaan, dienen de raden aan hun colleges toestemming te verlenen om met de uiteindelijke wijziging in te stemmen. Het college van B&W dient tenslotte een besluit te nemen met betrekking tot het gedane wijzigingsvoorstel.

Evaluatie

Gelet op de aard van hetgeen wordt voorgesteld, het feit dat dit inhoudelijk zaken van de VRZL betreft en het feit dat de gemeente Kerkrade hier geen rechtstreekse bemoeienis heeft met de uitvoering van hetgeen wordt voorgesteld, zal er door of vanuit de gemeente Kerkrade geen afzonderlijke evaluatie plaats vinden.

Bijlagen

1. Aanbiedingsmemo VRZL
2. Voorgestelde wijzigingen tekst GR VRZL
3. Brief VRZL inzake oprichting stichting KCR2;
4. Ontwerpbesluit raad
5. Concept zienswijzebrief

